

Agneta Persson
2020-12-10

NYHETSRESEN BESMÅ

Julen är på ingång och det börjar bli dags för oss att sammanfatta året som har varit. Ett annorlunda år, med utmaningar som ingen hade kunnat förutse. När vi går in i 2021 kan vi se att förändrade levnadsmönster och andra livspreflexer ställer nya krav på småhussektorns aktörer, samtidigt som det öppnar upp för nya möjligheter. Att det finns ett starkt engagemang för en energieffektiv och klimatneutral småhussektor syntes inte minst på att BeSmå-dagen slog publikrekord, och samlade omkring 120 deltagare.

I årets sista nyhetsbrev kan du läsa våra reflektioner från BeSmå-dagen, om de Digitala Hemma-hos besök som genomförts under hösten, inspel från webinarier med Lunds universitet och om förstudien Hårda Paket för klimatet. Sist får du en kort beskrivning av vårt förslag till agenda för BeSmå 2021.

BeSmå-dagen

Allt fler är beredda att flytta längre ut från städerna när arbete på distans blivit det "nya normala", och fler är intresserade av hemmet när vi tillbringar allt mer tid där. Här spelar det en avgörande roll hur vi planerar våra samhällen för att bemöta människors ändrade preferenser. Det betonades från flera håll vikten av att minska den befintliga bebyggelsens klimatavtryck och det efterfrågas bland annat effektiva värme- och ventilationslösningar anpassade för befintliga småhus. BeSmå spelar en central roll för att främja innovation, digitalisering, smarta systemlösningar och marknadsnära satsningar. En slutsats som drogs under dagen var att det även finns ett starkt behov av att det utvecklas nya koncept och affärsmodeller, som One Stop Shops, för att skala upp energireoveringslösningar. Det krävs ett helhetstänk och att företag vågar ta sig an ett större systemperspektiv.

Många av de presentationer och frågor som diskuterades rörde vikten av ökad användning av livscykelperspektiv i småhusproduktionen. Det framgångsrika arbete som länge har bedrivits för att minska energianvändningen i driftskedet måste breddas både till att inkludera CO₂ och hänsyn till produktionsfasen och mervärden av effektivare energianvändning. Bebyggelsen spelar en allt större roll i ett integrerat energisystem. För att Sverige ska ha en säker energiförsörjning spelar småhussektorn en central roll i hur framtidens ökade kapacitetsutmaningar kan hanteras genom att minska småhussektorns effektbehov.

Digitala Hemma-hos besök

Medlemmarna i BeSmå har under 2020 erbjudits så kallade "Hemma hos-möten". Sådana möten har erbjudits inom BeSmå redan tidigare, och genomfördes då fysiskt. I år skedde mötena digitalt på grund av den rådande pandemin. Mötena har riktats till medlemsorganisationernas ledningsgrupper, och haft syftet att sprida arbetet inom BeSmå bredare inom medlemsföretagen och att skapa en arena för erfarenhetsutbyte och att diskutera energi- och hållbarhetsfrågor i stort. Mötena har bidragit till spännande diskussioner och kunskapsutbyten. Några av de ämnen som har diskuterats är:

- Eftermarknaden vid småhusförsäljning, möjlighet att erbjuda tjänster istället för produkter
- Flyttat fokus från energi till hållbarhet, hållbarhet viktigt inom hela företaget och det ses som strategiskt viktigt att arbeta med frågorna
- Det generellt ökande intresset för hållbarhetsfrågor speglas vanligtvis inte när privatpersoner köper småhus. Mervärden och målgruppsanpassning kan vara vägar framåt
- Den pågående pandemin gör att människor spenderar mer tid i hemmen. Möjligt att bo längre från städerna, och fler som arbetar från hemmet. Detta ger nya möjligheter men ställer också nya krav. Till viss del antas dessa trender hålla i sig även efter pandemin
- Fokus på LCA och klimatdeklarationer, utifrån lagstiftningen som börjar gälla 2022
- Återbruk och cirkularitet är i en startfas, men kommer troligen att bli allt viktigare

- Viktigt med fortsatt utveckling av tekniska lösningar och material. Säkerställa att nya material inte bara minskar energi- och klimatpåverkan, utan att det inte ger ökad risk för t.ex. brand och fuktproblematik

Reflektioner från webinariet med Lunds Universitet

Först ut behandlades ämnet klimatskal och biobaserade material ur ett energiperspektiv. Det konstaterades att för att öka användningen av biobaserade material i småhusproduktionen är det av stor vikt att få fram verkliga isoleringsvärden som kan användas i simuleringar i energiberäkningsprogram. Vi fick också höra om hur effekt- och energianvändningen påverkas av brukarbeteendet hos de boende. Här belystes att det på individnivå förekommer stora skillnader gällande hur den faktiska energi- och effektanvändningen förhåller sig till medelvärden. Att ta hänsyn till att stora variationer kan förekomma är viktigt, inte minst vid projektering av hus.

Under webinariet fick vi även höra om några av de resultat från projektet Ren luft, friskt liv där inneklimat har studerats i 150 nybyggda småhus från Kiruna i norr till Malmö i söder. Det kom flera frågor som rörde de stora variationerna av ventilationsflöden och att en stor andel av de undersökta husen inte uppnår kravet i Boverkets byggregler om 0,35 l/s per m² golvarea. Resultaten visade även att flera av husen uppmätte höga inomhustemperaturer sommartid. I takt med att klimatet blir allt varmare och fuktigare krävs kunskap för att bidra till ett gott inomhusklimat i småhussektorn, utan att det leder till en ökad energianvändning.

Förstudie: Hårda paket är det bästa klimatet vet

Under våren 2019 genomfördes en förstudie om småhusens energieffektiviseringspotential inom BeSmå. Förstudien visade bl.a. att den lönsamma potentialen för energieffektivisering i befintliga småhus är mycket stor, och att det går att halvera energianvändningen i småhussektorn med lönsamma åtgärder. Med denna bakgrund genomfördes, inom BeSmå, under våren 2020 en inledande studie för att identifiera områden för uppskalning av insatser med energieffektiviseringspaketet. Den inledande studien visade på möjligheter för att identifiera områden och gjorde en ansats till att skapa energieffektiviseringspaket som är möjliga att rulla ut storskaligt. I denna förstudie tas resultaten från den inledande studien vidare. Förstudien, som nu är i slutfasen, fokuserar bland annat på att utveckla energieffektiviseringspaket och affärsmodeller för storskalig utrullning, samt förankring med relevanta aktörer.

Förslag till aktiviteter i BeSmå 2021

Under nästa år har vi föreslagit ett ökat fokus på de fördjupningsområden som under året som har identifierats som särskilt aktuella för BeSmå. Hit hör: drivkrafter för energireovering, effekter av ett förändrat klimat, klimatneutral småhusbransch, småhussektorns roll i ett förändrat energisystem.

Vi vill inom BeSmå även arbeta med att undersöka affärsmodeller som gör det möjligt för småhustillverkarna att ta sig in på eftermarknaden. I nuläget avstår en del småhustillverkare att satsa på nya tekniska lösningar eftersom de är oroliga för merinvesteringar och hyser farhågor att småhusköparna inte själv ska klara att underhålla de nya installationerna. Dessa farhågor bekräftades även av resultaten från Ren luft, friskt liv som visade att en stor andel av nyproducerade hus är underventilerade. Det finns således ett stort behov av att få till energioptimerande insatser i den befintliga bebyggelsen. Samverkan mellan BeSmå och Energi- och klimatrådgivningen (EKR) vara en del av lösningen.

Vi vill också fortsätta följa och bevaka aspekter som påverkar småhusmarknaden. Ett exempel är att Boverket har fått i uppdrag att i samverkan med Energimyndigheten ta fram ett förslag om hur ett kompletterande krav som utgår ifrån byggnadens energibehov, dvs. använd energi, ska utformas med beaktande av samhällsekonomiska konsekvenser. Vidare ska eventuellt behov av att komplettera byggreglerna med ett krav för solvärmelast utredas. Den åttonde december 2020 bjöd Boverket och Energimyndigheten in till ett informationsmöte om regeringsuppdraget. Lin Liljefors från Boverket gav en introduktion om regeringsuppdraget, projektgrupp och tidplan.

Åsa Wahlström från CIT presenterade förstudien om kompletterande krav i byggreglerna för byggnaders energiprestanda. Detta, och annat, planerar vi att fortsätta bevaka och informera om.

Sist, planerar vi även för att bjuda in till mer samverkan med forskare och fler forskningswebbinarium för kunskapsöverföring mellan akademi och näringsliv. Har du några önskemål på universitet eller projekt vi bör bjuda in under året som kommer, är du varmt välkommen att tipsa Sanna på sanna.borjeson@anthesisgroup.com.

God Jul och Gott Nytt År,

Agneta Persson

Koordinator BeSmå